

TYPY DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ

Existuje nepreberné množstvo drog a každá z nich má zdroj, z ktorého sa vyrába. Mnohé drogy existujú v rozličných variantách a majú pre ňu typickú farbu, zápach a chuť, rovnako ako aj formu v akej sa predávajú. Rôzne návykové látky sa do tela dostávajú rozličnými spôsobmi a vznikajú na ne špecifické typy závislostí.

1. DROGOVÁ ZÁVISLOST OPIÁTOVÉHO TYPU

ZDROJE DROGY - Mak siaty je 1 - 1,5 metra vysoká rastlina - po vytvorení zelenej tobolky a jej narezaní vyteká sivobiela šťava, ktorá na vzduchu rýchlo tuhne a vzniká tvrdá tmavohnedá hmota - **ÓPIUM**

- najväčšími producentami ópia sú krajiny tzv. "Zlatého trojuholníka" Barma, Thajsko a Laos.

DROGOVÉ VARIANTY

SUROVÉ ÓPIUM - základná surovina ktorú možno fajčiť

GALÍ - gulôčka menej kvalitného ópia, ktorá sa vkladá pod jazyk a zapíja sa tuhým čajom (India)

ČANDU - orientálna droga s nízkym obsahom prímesí

MORFÍN - najdôležitejší prírodný alkaloid ópia (alkaloid - zásaditá látka rastlinného pôvodu)

HEROÍN - polosyntetický preparát - mimoriadne nebezpečný

**SYNTECKÉ (UMELO VYTVORENÉ)
OPIÁTY**

ZMYSLAMI POSTIHNUTELNÉ VLASTNOSTI DROGY

- **ÓPIUM** - čerstvé je poloelastická sivozelená hmota, ktorá zapácha po splesniveľom maku a má nepríjemnú chuť
- - staršie ópium má tmavohnedú farbu, je vytvrdnuté a krehké
- **MORFÍN** - je biely až žltkastý prášok tvorený kryštálíkmi bez zápachu a horkej chuti
- **HEROÍN** - je biely až hnedastý prášok pre ktorý je typický slabý zápach po octe a trpká - horká chuť.

- **Ópium** sa obvykle fajčí v drevených, hlinených alebo sklenených fajkách. Pre krajiny Blízkeho Východu je typické fajčenie ópia vo vodných fajkách. Menej častým spôsobom je primiešanie čiastočiek ópia do cigariet.
- **Morfín** je látka dobre rozpustná vo vode a preto sa najčastejšie aplikuje injekčne.
- Podobne ako morfín aj heroín sa najčastejšie dostáva do tela injekčne. Zriedkavejším spôsobom je fajčenie, alebo vdychovanie výparov heroínu.

2. DROGOVÁ ZÁVISLOSŤ NA LIEČIVÁCH S CENTRÁLNE TLMIACIM ÚČINKOM

- **ZDROJE DROGY** - liečivá vyrábané farmaceutickým priemyslom (syntetické zlúčeniny) - v prírode sa priame zdroje týchto látok nevyskytujú
- **DROGOVÉ VARIANTY** Barbital, Rohypnol, Diazepam, Alnagon, Dinyl, Spasmoveralgin ...

- **ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY** - syntetické zlúčeniny existujúce ako biely prášok bez zápachu, horkastej alebo kyslastej chuti vo forme tabliet
- **SPÔSOB UŽÍVANIA DROGY** - vzhľadom ku skutočnosti, že ide prevažne o liečivá vo forme tabliet najčastejším spôsobom je ústne používanie. Častá je aj kombinácia liečiv, kombinácia liečiv s alkoholom, menej obvyklá je injekčná aplikácia

3. DROGOVÁ ZÁVISLOST KOKAÍNOVÉHO TYPU

- **ZDROJE DROGY** - kokaínovník je až 2 metre vysoký ker rastúci v Andskej oblasti Južnej Ameriky a v Brazílii, v povodí Amazonky.
- **DROGOVÉ VARIANTY**
- Kokaín je najdôležitejšou súčasťou listov kokaínovníka.
- **CRACK** - obsahuje až 80 % kokaínu a účinok po použití je okamžitý.
- Kokaínové zmesy vznikajú vďaka snahe dosiahnuť čo najsilnejší účinok. Kokaín sa kombinuje napr. s morfiénom a heroínom. Zmes kokaínu a heroínu má názov "SPEED BALL" a je vysoko návyková a toxická (jedovatá).

- **ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY** - Kokaín je jemný zrnitý prášok bielej farby, bez zápachu a trpkohorkej chuti. Je rozpustný vo vode. CRACK je drobnokryštalický nahnedlý prášok, môže sa vyskytovať aj vo forme väčších kryštálikov podobných kryštálovému cukru.
- **SPÔSOB UŽÍVANIA DROGY**
- - Kokaín sa vdychuje do nosových dierok. Je možná aj injekčná aplikácia vzhľadom k jeho dobrej rozpustnosti vo vode.
- - CRACK sa fajčí v malých sklenených fajočkách.

4. DROGOVÁ ZÁVISLOST KANABISOVÉHO TYPU

- **ZDROJE DROGY** - základom k výrobe drogy je rastlina konope sate, latinsky canabis sativa Indický variant, ktorý sa vyskytuje hlavne v Indii a na Srí Lanke je vhodný na výrobu hašišu a americký variant typický pre Mexiko, Panamu, Kolumbiu a Jamajku je základom pre produkciu marihuany. Určitou zaujímavosťou je fakt, že práve tento variant sa ilegálne pestuje aj na Slovensku.
- **DROGOVÉ VARIANTY**
- Hašiš je výt'azok zo samičích kvetov konope, ktoré vylučujú množstvo olejovitej živice.
- Marihuana sa pripravuje z vysušených listov a kvetov konope.

■ ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY

- **Hašiš** sú tvrdé lisované kocky tmavohnedej farby, môže existovať aj vo forme tyčínok, platničiek, guľčiek korenistej arómy.
- **Hašišový olej** je hustá kvapalina svetlohnedej až tmavočiernej farby.
- **Marihuana** sú sivozelené až zelenohnedé fragmenty sušených lístkov, môžeme sa s ňou stretnúť aj vo forme hrubo rezaného fajkového tabaku.

■ SPÔSOB UŽÍVANIA DROGY

- **Hašiš** sa fajčí vo fajkách a vo vodných fajkách.
- **Hašišový olej** je vysoko toxický. Je možné ho prikvapkať do fajky alebo na cigaretu.
- **Marihuana** sa fajčí v podobe marihuanových cigariet.

5. DROGOVÁ ZÁVISLOST AMFETAMÍNOVÉHO TYPU

- **ZDROJE DROGY** - Podobne ako látky s tlmiacim účinkom na centrálnu mozgovú sústavu sa aj látky tejto skupiny vyrábajú chemickou syntézou (reakcia pri ktorej zlučovaním jednoduchých látok vznikajú zložitejšie)
- **DROGOVÉ VARIANTY** - Látky tohto typu majú povzbudzujúce účinky na centrálnu nervovú sústavu a označujeme ich názvom **PSYCHOSTYMULANTY**. Do tejto skupiny zaradujeme napr. Benzedrin, Elastonon, drogu Pervitin, drogu Ecstasy, Dexfenmetrazin ...

- **ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY** - Prostriedky tohto typu existujú v podobe bieleho, jemne kryštalickeho prášku bez typického zápachu. Majú mierne nahorklú až trpkastú chuť. Sú dobre rozpustné vo vode. Podávajú sa vo forme tabliet a injekčných roztokov.
- **SPÔSOB APLIKÁCIE DROGY** - Najrozšírenejším spôsobom používania povzbudivých látok je ústne podávanie. Lieky aj ilegálne vyrábané drogy sa často konzumujú s alkoholom. Medzi zriedkavé spôsoby používania patrí vdychovanie nosom. Injekčná aplikácia je výnimočná aj u vysoko závislých jedincov, vzhľadom ku skutočnosti, že hrozí okamžitá smrť „na ihle“.

6. DROGOVÁ ZÁVISLOST KATHOVÉHO TYPU

- Tomuto typu závislosti sa podrobnejšie venovať nebudeme, pretože je typický pre krajiny Afriky napr. Jemen a Etiópiu.

7. DROGOVÁ ZÁVISLOST HALUCINOGENÉNEHO TYPU

- **ZDROJE DROGY** - pôvod môžu mať prírodný, ale môžu byť vytvorené aj umelo.
- Kaktus PEYOTL obsahuje halucinogénne látky a rastie v Mexiku a južných štátoch USA. Je zdrojom drogy MESKALÍN.
- Halucinogénne látky PSILOCYBÍN obsahujú aj mexické a stredoamerické huby druhu PSILOCYBE. Podobná huba, ktorej názov je LYSOHLÁVKA, rastie aj v strednej Európe.
- Nebezpečenstvo v sebe nesú aj rastliny z čeľade ľuľkovitých. Napr. ľuľok zlomocný, durman, blen čierny.
- Najznámejším zástupcom polosyntetických halucinogénov je LSD.

■ ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY

- **Surový meskalín** je lisovaný do tvaru svetlohnedých gombíkov. V prípade, že je vyčistený alebo vyrobený umelo, je to biely až žltkastý, jemne kryštalický prášok.
- **Psilocybín** existuje vo forme sušenej huby a pokiaľ je syntetický je podobný umelému meskalínu.
- **LSD** je biely, jemne kryštalický prášok bez chuti a zápachu, rozpustný vo vode. LSD sa často mieša s prímiesami na zväčšenie objemu. Predáva sa aj vo forme želatínových listov a impregnovaných obrázkov.
- **PCP (Fencyklidín)** je podobný LSD a je dobre rozpustný vo vode.

■ SPÔSOB APLIKÁCIE DROGY

- **Meskalín** sa prijíma ústne. Kryštalický meskalín je možné vypiť s vodou. Je ho možné fajčiť vo fajke s tabakom alebo marihuanou.
- **Psilocybín** sa v prírodnej podobe používa ústne. Syntetický sa aplikuje podobne ako meskalín.
- **LSD** sa podáva ústne, je možné ho fajčiť spolu s tabakom, pichať injekčne aj používať vo forme samolepiek, pretože veľmi dobre preniká cez kožu.
- **Syntetické halucinogény** sa fajčia s tabakom alebo marihuanou. Zriedkavé je vdychovanie do nosa. Najčastejšou je ústna aplikácia.

8. DROGOVÁ ZÁVISLOST SOLVENCIOVÉHO TYPU

- **ZDROJE DROGY** - Organické rozpúšťadlá, farby, riedidlá, čistiace prostriedky, lepidlá, freóny. Zdroje drogy sú zároveň aj drogovými variantami.
- **ZMYSLAMI POSTIHNUTEĽNÉ VLASTNOSTI DROGY** - Charakteristické vlastnosti spomenutých látok sú všeobecne známe a preto nie je nutné sa o nich zmieňovať.
- **SPÔSOB APLIKÁCIE DROGY** - Inhalácia priamo z obalu, alebo z poliatej textílie. Vdychovanie sa často deje pod prikrývkou, alebo v čiastočne utesnenom priestore. Špecifickým spôsobom je navliekanie igelitových obalov na hlavu. V tomto prípade je vysoké riziko úmrtia.